

Ποια διαφορά έχει το είδωλο από την εικόνα;

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Ορθόδοξη πίστη

Η βασική διαφορά τοῦ εἰδώλου ἀπό τήν εἰκόνα ἔγκειται σ' αὐτό πού ὑπογραμμίζει ὁ ἄγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, ὅτι ἡ εἰκόνα εἶναι «όμοιωση» μέ τό ὑπαρκτό, ἐνῶ

τό εῖδωλο είναι «όμοίωση» μέ τό ἀνύπαρκτο. Ἐπομένως είναι πλάσμα, φαντασία, ἀπάτης ὄμοίωμα. «...ψεύδους καὶ ἀπάτης ὄμοίωμα..., ψευδές τό εῖδωλον ἀνειποῦσιν μίμημα· τήν δ' αὖ εἰκόνα, τοῦ ἀληθοῦ ἀφομοίωμα». Δηλαδή, μέ ἄλλα λόγια, τό ἀρχέτυπο τοῦ εἰδώλου είναι ἀνύπαρκτο, είναι φανταστικό εἶδωλο, δέν είναι πραγματικό πρόσωπο, ἐνῷ ἡ εἰκόνα ἔχει συγκεκριμένο ὑπαρκτό ἀρχέτυπο, είναι ὄμοίωμα τοῦ ἀληθινοῦ καὶ ὑπάρχοντας Θεοῦ. Ἡ εἰκόνα ἀπεικονίζει αὐτό πού ὑπάρχει πραγματικά, ἐνῷ τό εῖδωλο δέν ἔχει μιὰ τέτοια δυνατότητα, δηλαδή δέν ἀπεικονίζει μιὰ πραγματική Θεότητα. Ἐνῷ π.χ. ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ἀπεικονίζει τό πρωτότυπο, τόν Σαρκωμένο Υἱό καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ, τό ἄγαλμα τοῦ Δία τί ἀπεικονίζει; Ἐνα ξόανο πού λατρεύεται καθεαυτό. Γι' αὐτό τό λόγο τά εῖδωλα ἀπαγορεύονται ἀπό τό Νόμο τοῦ Μωυσῆ στήν Παλαιά Διαθήκη.

Μετά τή Σάρκωση ὅμως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἔχουμε τή δυνατότητα τῆς περιγραφῆς Του. Ἡ εἰκόνα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ δέν ἀποτελεῖ εἰδωλική κατασκευή, ἀλλά ἀπόδειξη καὶ ὄμολογία τῆς ἐνανθρωπήσεως Του. Ἄν ἐπιχειροῦσε νά περιγράψει κανείς σέ εἰκόνα τόν Υἱό καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ, πρίν ἀπό τή Σάρκωσή Του, κάτι τέτοιο θά ἀποδεικνύόταν, «ὅχι μόνον φαῦλον, ἀλλά καὶ ἔκτοπον, τόν μή Σαρκωθέντα Λόγον σάρκα τοπάζειν». Καί αὐτό διότι ἐφόσον δέν ὑπῆρχε πρωτότυπο, θά ἐλεγχόταν ἡ πράξη του αὐτή ἀπό τό Νόμο τοῦ Θεοῦ πού λέει: «Τίνι ὄμοιώματι, ὄμοιώσατέ με»; (Ἡσ. 40, 18).

Ἄλλα οἱ εἰκόνες τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἅγίων, ἀποτελοῦν ἀπεικονίσεις πραγματικῶν ἴστορικῶν προσώ-πων, τά ὅποια βρίσκονται σέ ἄμεση σχέση, προσωπική καὶ ούσιαστική, σχέση κοινωνίας μέ τόν Ἐνα καὶ Μόνο ἀληθινό Θεό.

Εἶπατε ὅτι τά εῖδωλα ἀπαγορεύονται ἀπό τό Νόμο τοῦ Μωυσῆ στήν Παλαιά Διαθήκη. Πῶς ὅμως ὁ Θεός φαίνεται νά ἐπιτρέπει τήν κατασκευή δυό γλυπτῶν ἀνθρωπόμορφων Χερουβίμ καὶ τήν τοποθέτησή τους στή σκηνή τοῦ Μαρτυρίου; Δέν ἦταν αὐτά εῖδωλα;

Τά ἀνθρωπόμορφα Χερουβίμ πού κατασκευάστηκαν καὶ τοποθετήθηκαν ἐπάνω στή σκηνή τοῦ Μαρτυρίου δέν ἦταν εῖδωλα, δηλαδή ἀπεικονίσεις φανταστικῶν ὄμοιωμάτων μέ ἀνύπαρκτο ἀρχέτυπο, ἀλλά ἀπεικονίσεις ἀσωμάτων Ἅγγέλων, ἔτοι ὅπως εἶχαν ἐμφανιστεῖ στούς πατριάρχες τοῦ Ἰσραήλ (Γεν. 3, 24. 16, 11. 19, 1. Ἐβρ. 1, 14).

Ο ἄγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης καὶ ὅλοι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὄνομάζουν τά ὄμοιώματα αὐτά «ἐκτυπώματα» καὶ «μορφώματα» καὶ τονίζουν ὅτι ὁ Ἱδιος ὁ Θεός φαίνεται νά ἐπιτρέπει τήν κατασκευή τῶν Ἱερῶν αὐτῶν συμβόλων, δηλαδή τά ὄμοιώματα τῶν Χερουβίμ ἢ τήν Κιβωτό ἢ τή σκηνή τοῦ Μαρτυρίου κ.λ.π. Διότι τά

Ιερά αύτά σύμβολα παιδαγωγοῦσαν τόν περιούσιο λαό τοῦ Ἰσραήλ ὥστε νά συνειδητοποιεῖ ἀφ' ἐνός τή διαρκή παρουσία τοῦ Θεοῦ στή ζωή του καί ἀφ' ἔτέρου τό χρέος του στό νά ἀποδίδει λατρεία πρός τόν Ἔνα καί Μόνο ἀληθινό Θεό.

Ο ἄγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ἀναφέρεται στά «ἐκτυπώματα» αύτά καί λέει ὅτι γιά τόν παιδαγωγούμενο ἄνθρωπο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἦταν ιερά σύμβολα, τά δόποια «ἡ εἰς τύπον Χριστοῦ αἰνιγματωδῶς παραλαμβάνεται» (χάλκινος ὄφις) ἢ γενικῶς ἀποτελοῦν «προχάραγμα ἐναργές... τῆς ἐν πνεύματι λατρείας». Καί σέ ἄλλο σημεῖο: «Δι’ ἐκτυπωμάτων καί μορφωμά-των τινῶν συμβολικῶς ἀνάγεσθαι τόν Ἰσραήλ, ἐπί τήν τοῦ Ἔνός Θεοῦ, ὡς ἐφικτόν θεωρίαν καί λατρείαν».

Πηγή: Από το βιβλίο «Τί ξέρεις εσύ για τις εικόνες;»
Εκδ. «ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ», Ι.Μ. Τιμίου Προδρόμου Καρέα
imaik.gr